

en-voorts-geschiedt de-inbren-g-van-die-JHWH-van-Israël, 1.1
 // !
 naar JóWNÁH te-zeggen.
 » \\ // // <> \
 sta-op ga naar~NieJNeWÉH de-stad die-grote en-roep op-tegen-haar; 2
 // <> !
 ja-op-gaat het-kwaad-hunner voor-de-vertegenwending-mijner.
 /// | \ .
 en-voorts-staat-op JóWNÁH om-heen-te-schieten¹ TàReShieJSh-waarts, 3
 <>
 vandaan-van-de-vertegenwending-van die-JHWH-van-Israël;
 \\ / <> \ \
 en-voorts-daalt-hij-af JáPhóW-in en-voorts-vindt-hij een-schip komend-te
 [TàReShieJSh:
 \\ / /// | ///
 en-voorts-geeft-hij zijn²-loon en-voorts-daalt-hij-af er-in om-te-komen
 |
 [mèt-hen TàReShieJSh-waarts,
 <> !
 vandaan-van-de-vertegenwending-van die-JHWH-van-Israël.
 . .
 en-die-JHWH-van-Israël: 4
 /// | .
 hij-smijt een-beluchting³-groot naar~de-zee,
 // <> . . .
 en-voorts-geschiedt een-turbulentie⁴-groot in-de-zee;
 .
 en-het-schip,
 // !
 het-rekent-ermee te-breken.
 \ . .
 en-voorts-tonen-ontzag de-matrozen: 5
] \ ,
 en-voorts-schreeuwen-zij-aan iedermenselijke naar~de-gods-zijner
 JONA 1

¹ Het Hebr. woord wordt hier altijd met ‘vluchten’ vertaald, maar het betekent: ‘snel ergens heen schieten of terechtkomen’. Het woord ‘vluchten’ roept verkeerde gedachtegangen op.. Jona zoekt geen goed heenkomen, in tegendeel, hij geeft zijn leven als profeet op en ‘schiet’ de andere kant op, een zekere ondergang tegemoet.
² Van het schip.
³ Hier staat in het Hebreeuws het woord RuWàCh. Hier wordt het (bijna)altijd met ‘wind’ vertaald. In heel veel andere teksten wordt het met ‘geest’ vertaald. Het woord betekent dus beide tegelijk. Maar eigenlijk betekent het ‘bewogen en in beweging brengende lucht’: ‘beluchting’ of ‘beluchter’.
⁴ Dit Hebreeuwse woord wordt hier ten onrechte altijd met ‘storm’ vertaald. Het gaat om een sterke beweging, een deining. Omdat dit woord te zeer alleen voor water gebruikt wordt, kozen we voor turbulentie. De zee reageert hier zelfstandig op het smijten van JHWH. Het moderne, ons hele bestaan beheersende, schema van oorzaak en gevolg trekt de interpretatie van deze oude teksten volledig scheef.. De zee is net zogoed een zelfstandige acteur, als de matrozen dat zijn en Jona en ook het schip.

en-voorts-smijten-zij en-wel-de-gereistukken die(-zijn) in-het-schip
 [naar-de-zee,
 om-(zich / 't)rapklein-te-doen-zijn vandaan-van-op-hen;
 en-JóWNÁH:
 hij-daalt-af naar~de-heupholten-van de-dekschuit,
 en-voorts-gaat-hij-liggen en-voorts-is-hij-verdoofd.
 en-voorts-lijfnadert naar-hem de-veelaar⁵van de-bemanning, 6
 en-voorts-zegt-hij aan-hem wat?-aan-jou verdoofd-geraakt;
 sta-op roep naar-de-gods-jouwer,
 misschien zet-zich-aan't-produceren die-gods voor-ons en-niet
 [zijn-wij-aan't-teloort-gaan.
 en-voorts-zeggen-zij elkmenselijke tot-de-metgezel-zijner: 7
 aan-de-gang en-wij-zijn-aan't-doen-toevallen lotsstenen,
 en-wij-zijn-aan't-volkennen-toch,
 met-wie? het-kwaaddoend (nl.)dit (is)voor-ons;
 en-voorts-doen-zij-toevallen lotsstenen,
 en-voorts-valt-toe de-lotssteen op~JóWNÁH.
 en-voorts-zeggen-zij naar-hem-toe, 8
 leg-toch-voor-dan aan-ons,
 bij-het-zijn-van-diegene om-wie~het-kwaaddoende (nl.)dit
 [(is)voor-ons;
 wat?(is)~het-bodewerk-jouwer en-waar-van-daan? ben-je-aan't-komen,

JONA 1

⁵ Dit Hebreeuwse woord wordt meestal met 'kapitein' vertaald, maar het is afgeleid van een werkwoord dat 'veel zijn' betekent. 'Meer zijn' zou ook kunnen en dan krijgen we het Nederlandse 'meerdere' te horen. Omdat we in deze vertaling het werkwoord met 'veel zijn' (moeten) vertalen, hebben we voor 'veelaar' gekozen. Het Hebreeuwse woord dat hier staat is RàB en dat horen we ook in het bekende woord 'rabbi', of 'rebbe', of 'rabbijn'.

\ .
 welk? het-land-jouwer,
 // <> !
 en-vandaan-van-welk? aankoppelvolk⁶ (ben)jij.
 // <> \
 en-voorts-zegt-hij naar-hen een-oversteker⁷ (ben)ik; 9
 || /// / | \ .
 enwel-voor-die-JHWH-van-Israël gods-van de-helftenhemel ben-ik
 [ontzag-tonend,
 // <> !
 hij-die~maakt enwel-de-zee enwel-het-droge.
 \ | \ .
 en-voorts-tonen-ontzag de-menselijken een-ontzag groot, 10
 // <> \
 en-voorts-zeggen-zij naar-hem wat-dit maak-jij;
 \ . .
 ja-aan't-volkènnen-zijn de-menselijken:
 /// |
 ja-vandaan-van-voor-de-vertegenwending van-die-JHWH-van-Israël
 \ .
 [(is)hij heenschietende,
 // <> !
 ja hij-legt't-voor aan-hen.
 /// | \ .
 en-voorts-zeggen-zij naar-hem wat?-zijn-wij-aan't-maken voor-jou, 11
 // <>
 en-is-aan't-kalmeren de-zee vandaan-van-op-ons;
 // <> // !
 ja de zee (is) voortgaande en-turbulerende.
 \ . .
 en-voorts-zegt-hij naar-hen: 12
 / | \ .
 draagt-hoog-heen-mij en-smijt-mij naar~de-zee,
 // <>
 en-aan't-kalmeren-is de-zee vandaan-van-op-jullie;
 /// \ .
 ja volkènnend (ben)ik,
 \ .
 ja met-en-om-mij-is-het-er,
 \\ // <> !
 de-turbulentie groot (nl.)deze op-tegen-jullie.
 \ . .
 en-voorts-klieven de-menselijken: 13
 JONA 1

⁶ In dit hebreeuwse woord (NgàM), dat meestal met 'volk' wordt vertaald, gaat het om een open volksgemeenschap, waarbij ook anderen zich voegen. Het woord is afgeleid van een weinig voorkomend werkwoord, dat het beste met 'aankoppelen' kan worden vertaald; vandaar de vertaling 'aankoppelvolk'.

⁷ Hebreeuws NgiBh'RieJ, gebruikelijker getranscribeerd: Iwriet ofwel' Hebreëer. Deze naam is afgeleid van een belangrijk werkwoord in TeNaKh nl. NgàBhàR, dat 'oversteken' betekent. Deze naam wordt aan de Israëlieten door andere naties gegeven.

// <> \
 om-te-doen-keren naar-het-droge en-niet zijn-zij't-aan't-aankunnen;
 \ .
 ja de-zee,
 // <> !
 voortgaande en turbulerende op-tegen-hen.
 \\ / ..
 en-voorts-roepen-zij naar~die-JHWH-van-Israël en-voorts-zeggen-zij: 14
 /// | \ ..
 ach jij-JHWH-van-Israël niet-toch zijn-wij-aan't-teloor-gaan-!:
 / | // .
 in-de-lichaamziel-van de-manmenselijke (nl.)deze,
 // <> \
 en-niet-ben-jij-aan't-geven op-ons het-roods⁸-van
 [een-straffeloze;
 \ ..
 ja~jij jij-JHWH-van-Israël,
 // <> !
 naar-dat jij-welgevallen-hebt maak-jij.
 | .
 en-voorts-dragen-zij-hoog-heen enwel~JóWNáH, 15
 <>
 en-voorts-smijten-zij-hem naar~de-zee;
 // <> !
 en-voorts-blijft-staan de-zee vandaan-van-het-razen-harer.
 \\ <> // <>
 en-voorts-tonen-ontzag de-menselijken een-ontzag groot 16
 [enwel-voor-die-JHWH-van-Israël;
 / | .
 en-voorts-slachten-zij-een-slachtgave voor-die-JHWH-van-Israël,
 <> !
 en-voorts-zeggen-zij-toe toezeggingen.
 /// | \ .
 en-voorts-sommeert die-JHWH-van-Israël een-vis een-grote, 2,1
 <>
 om-te-verslinden enwel~JóNáH;
 /// | \ .
 en-voorts-geschiedt JóWNáH in-de-ingewanden-van de-vis,
 // <> // !
 drie dagen en-drie nachten.
 \ .
 en-voorts-spreekt-zich-uit JóWNáH, 2
 <>
 naar~die-JHWH-van-Israël de-gods-zijner;

JONA 2

⁸ Dit Hebreeuwse woord (Dám) wordt meestal met 'bloed' vertaald. De kern van dit woord betekent echter 'rood'; we horen het ook in de woorden AáDám (roodling), AæDámáH (het roodlingse) en ook in de naam AæDóWM (Edom, gebied van Ezau).

<> !
vandaan-van-de-ingewanden-van de-vis.

en-voorts-zegt-hij:

3

א.....//.....//.....<>.....
ik-roep vandaan-van-de-beëngdheid voor-mij naar-die-JHWH-van-Israël

....
[en-voorts-buigt-hij-zich-toe-naar-mij;

.....\\.....//.....<>.....//.....!
vandaan-van-de-buik-van de-oergroeve kerm-ik jij-hoort de-stem-mijner.

.....///.....|
en-voorts-werp-jij-weg-mij een-schemerdiepte in-het-hart-van de-zeeën, 4

.....<>..... . . .
en-een-blikkering⁹ is-aan't-omsingelen-mij;

.....//.....<>.....//..!
een-al-afheid-van~brekers-jouwer en-wentelingen-jouwer op-mij
[steken-zij-over.

JONA 2

⁹ Dit Hebreeuwse woord wordt meestal met 'stroom', 'rivier' vertaald, maar het is afgeleid van een werkwoord, dat meestal met 'stralen' wordt vertaald, maar eerder 'blikkeren' betekent. Water is in het warme Nabije Oosten al van verre zichtbaar door het blikkeren in het felle zonlicht.

.....\..... .
en-ik ik-zeg,

5

.....<>.....\.....
verdreven-word-ik vandaan-van-voorgelegd-zijn-aan de-wel-ogen-jouwer;

///.....\..... .
dusdanig ben-ik-aan't-doen-toevoegen om-uit-te-kijken,

.....<>.....!
naar-het-tehuis-van het-geheiligde-jouwer.

.....///...../.....|
mij-prangen wateren tot-de-lichaamziel,

6

.....<>.....
een-poel-van-beroerte is-aan't-omsingelen-mij;

fz.....//.....!
riet omgebonden aan-het-eerstdeel¹⁰-mijner.

JONA 2

¹⁰ Dit Hebreeuwse woord wordt meestal met 'hoofd' vertaald, maar het is stamverwant met Hebreeuwse woorden zoals 'eerste', 'eersteling'. Het begrip 'eerst' is bepalend voor het woord 'hoofd'. Dat is het eerste deel van ons lichaam, vandaar de vertaling 'eerstdeel'.

.....///.....| .. .
voor-de-afsneden-van de-bergen daal-ik-af,

7

.....//.....//.....<>.....
het-land de-schiet-bomen-zijner tot-bij-mij-toe voor-wereld-lang;

.....\\.....//.....<>.....
en-voorts-doe-jij-opgaan vandaan-van-de-kuil het-leven-mijner

.....<>..... !
[jij-JHWH-van-Israël gods-mijner.

.....///.....|
bij-het-zich-verweekt-voelen op-mij van-de-lichaamziel-mijner,

8

.....<>.....
enwel-bij-jouw-JHWH-van-Israël haak-ik-aan;

.....///...../.....|
en-voorts-komt naar-jou het-zich-uitspreken-van-mij,

.....<>..... !
naar~het-tehuis-van het-jou-geheiligde.

...<>.....
waarhoudenden-van vlagen¹¹van~waan; 9

.....<>..... !
de-goede-gunsten-hunner zijn-zij-aan't-verlaten.

....
en-ik: 10

.....///..... |
met-eeen-stem-van behandklapping wil-ik-aan't-slachten-zijn~voor-jou,

./.....<>.....
wat ik-toezeg wil-ik-aan't-tot-vrede-inwisselen-zijn;

.....<>.....!
het-bevrijden(is) aan-die-JHWH-van-Israël.

=

JONA 3

¹¹ Dit Hebreeuwse woord betekent eerder ‘vlaag’, iets dat weer snel voorbij is, dan ‘ijdelheid’, zoals het meestal wordt vertaald. Dit woord is ook te horen in de naam Abel, wiens leven als een vlaag voorbij was.

// <>
en-voorts-zegt die-JHWH-van-Israël aan-de-vis; 11
// <> !
en-voorts-spuugt-hij-uit enwel~JÓWNÁH naar-het-droge.

~

/// //
en-voorts-geschiedt de-inbreng-van-die-JHWH-van-Israël 3,1
<> // !
naar~JÓWNÁH andermaal om-te-zeggen.
// // <> \
sta-op ga naar NieJNeWéH de-stad de grote; 2
\\ / | .
en-roep naar-haar enwel~de-roep:
// <> // !
die ik inbrengende(ben) naar-jou.
\ . .
en-voorts-staat-op JÓWNÁH: 3
// <> \
en-voorts-gaat-hij naar-NieJNeWéH volgens-de-inbreng-van
[die-JHWH-van-Israël;

. .
en-NieJNeWéH:
\\ | .
geschiedt een-stad~groot voor-gods,
<> // !
een-gang-van drie dagen.
\\ | \ .
en-voorts-pakt't-aan JÓWNÁH om-te-komen in-de-stad, 4
<> \
een-gang-van een-dag een-één-enkele;
| .
en-voorts-roept-hij en-voorts-zegt-hij,
\\ \ .
een-nogmaligheid-van veertig dag(-en),
<> !
en-NieJNeWéH (is)omgedraaid-wordend.¹²
// // <>
en-voorts-vertrouwen de-menselijken-van NieJNeWéH in-gods; 5
| \ .
en-voorts-roepen-zij-vasten en-voorts-kleden-zij-zich-met zakken,
<> !
vandaan-van-de-groten-hunner en-tot-de-kleinen-hunner.
\\ | \ .
en-voorts-tast de-inbreng naar-de-koning-van NieJNeWéH, 6
/ | ,
en-voorts-staat-hij-op vandaan-van-de-troon-zijner,

JONA 3

¹² of: zich-omdraaiende.

// <>
 en-voorts-doet-hij-afsteken¹³ de-tooi-zijner vandaan-van-op-hem;
 \
 en-voorts-hult-hij-zich-in een-zak,
 <> !
 en-voorts-zit-hij op-de-as.
 ..
 en-voorts-doet-hij-aanschreeuwen: 7
 / | .
 en-voorts-zegt-hij in-NieJNeWéH,
 /// // <>
 vandaan-van-de-smaak-van de-koning en-de-groten-zijner
 [om-te-zeggen;
 \\ / \ ..
 de-roodling en-het-gedierte het-rundvee en-het-uittrekvee:
 | .
 niet-zijn-zij-aan't-smaken wat-ook-maar,
 .
 en-niet-aan't-weiden¹⁴,
 <> !
 en-wateren niet-aan't-drinken.
 \
 en-aan't-hullen-zijn-zij-zich-in zakken: 8
 | .
 de-roodling en-het-gedierte,
 <> <>
 en-aan-'t-roepen-zijn-zij naar~gods met-volharding¹⁵;
 ..
 en-aan't-omkeren-zijn-zij:
 \\ \ .
 elkmenselijke vandaan-van-de-neemweg-zijner het-kwaaddoende,
 <> // !
 en-vandaan-van-de-gewelddadigheid welke(is) in-de-handzolen-zijner.
 \
 wie?-(is)volkènnende aan't-omkeren, 9
 <>
 en-aan't-troost-behoeven-is de-gods;
 // // <>
 en-voorts-aan't-omkeren vandaan-van-de-gloed-van de-neuswalging-zijner
 // !
 [en-niet zijn-wij-aan't-teloortgaan.
 JONA 3,4

¹³ Het Hebreeuwse werkwoord, dert hier staat, luidt NgáBàR en betekent 'oversteken'. Het woord NgíB'RíeJ (= Hebreëër) is hiervan afgeleid. In de hier gebruikte vervoegingsvorm van dit belangrijke Hebreeuwse werkwoord, krijgt het de betekenis van 'weg (doen) trekken bij iemand vandaan' = 'uittrekken', maar dan wel in de transitieve betekenis. Om de verwantschap met de basisbetekenis te bewaren, vertalen we hier 'afsteken'. De context maakt de bedoeling wel duidelijk.

¹⁴ Of: 'geweid-words'.

¹⁵ Letterlijk: 'met-hardheid', maar nwet als in het Nederlands heeft deze hardheid de functie om het vol te houden: 'vol-harding'.

en-voorts-ziet de-gods enwel~de-maaksels-hunner, 10
 ja-omkeren-zij vandaan-van-de-neemweg-hunner de-kwaaddoende;
 en-voorts-behoeft-troost de-gods:
 op-tegen~het-kwaaddoende dat-hij-inbrengt om-te-maken~voor-hen
 [en-niet maakt.
 en-voorts-is-het-kwaaddoende naar JÓWNÁH een-kwaad groot; 4.1
 en-voorts-ontgloeit-het aan-hem.
 en-voorts-spreekt-hij-zich-uit naar-die-JHWH-van-Israël en-voorts-zegt-hij: 2
 ach jij-JHWH-van-Israël niet?~dit de-inbreng-mijner:
 tot-zolang-ik-geschied op-het-roodlingse¹⁶- mijner,
 om-alzo ik-oostenvroeg-ben-geweest om-heen-te-schieten
 [TàReShieJShwaarts;
 ja aan't-volkennen-ben-ik:
 ja jij een-god~gratiërend en-moederschoot-hebbend,
 gestrekt de-neuswalging en-veel-aan~goede-gunst,
 en-troost-behoevend op-tegen-het-kwaaddoende.
 en-welnu jij-JHWH-van-Israël, 3
 neem-aan~toch enwel~de-lichaamziel-mijner vandaan-van-mij;
 ja goeddoende(is) het-gestorven-zijn-mijner vandaan-van(anders-dan)
 [het-in-leven-zijn-van-mij.
 =
 en-voorts-zegt die-JHWH-van-Israël, 4
 ?is-het-goeddoende het-ontgloeid-zijn aan-jou.

JONA 4

¹⁶ = het leefgebied van de roodling, AáDáM.

\\\ | .
 en-voorts-trekt-uit JÓWNÁH vandaan-van-de-stad, 5
 <> \ . .
 en-voorts-zit-hij vandaan-van-het-oostenvroege voor-de-stad;
 α \ / . .
 en-voorts-maakt-hij voor-zich daar een-vlechthut:
 \\\ / | .
 en-voorts-zit-hij op-de-drukplek-daarvan in-het-schemerdonker,
 \\\ \ .
 tot wat hij-aan't-zien-is,
 <> !
 dat~aan't-geschieden-is in-de-stad.
 \ α ||
 en-voorts-sommeert die-JHWH-van-Israël-gods een QieQáJÓWN(struik) 6
 \ \ . .
 en-voorts-gaat-hij-op van-boven-af voor-JÓWNÁH:
 // | .
 om-te-geschieden schemerdonker op~het-eerstdeel-zijner,
 // <>
 en-om-eruit-te-doen-slepen hem

 [vandaan-van-het-kwaaddoende-zijner;
 // // <> // !
 en-voorts-verheugt-zich JÓWNÁH op-de-QieQáJÓWN(struik) een-vreugde groot.
 \\\ | .
 en-voorts-sommeert die-gods een-purperworm, 7
 // <>
 [bij-het-opgaan-van het-vroege-glansdonker voor-de-morgentijd;
 // <> !
 en-voorts-slaat-die enwel~de-QieQáJÓWN(struik) en-voorts-verdroogt-hij.
 \ \ .
 en-voorts-geschiedt bij-het-rijzen-van de-zon, 8
 // / \\\ | .
 en-voorts-sommeert gods een-beluchting¹⁷ een-oostenvroege
 [een-verzengende,
 // // // <>
 en-voorts-slaat--toe de-zon op-het-het-eerstdeel-van JÓWNÁH

 [en-voorts-bezwijmt-hij;
 \\\ | .
 en-voorts-wenst-hij enwel~de-lichaamziel-zijner om-een-gestorvene-te-zijn,
 ||
 en-voorts-zegt-hij
 // <>
 goeddoende(is) het-gestorven-zijn-van-mij

JONA 4

¹⁷ = RuWàCh, dat zowel met 'geest' als met 'wind' vertaald wordt maar dat eigenlijk 'bewegende en in beweging brengende lucht' betekent, vandaar de vertaling 'beluchting'.

!

[vandaan-van(anders-dan)-het-in-leven-zijn-van-mij.

en-voorts-zegt gods naar-JóWNÁH, 9

// <>

?is-het-goeddoende het-ontgloeien~aan-jou op-tegen~de-QieQáJóWN(struik);

en-voorts-zegt-hij

// <> !

goeddoende-is het-ontgloeien~aan-mij tot-de-gestorvenheid-toe.

en-voorts-zegt die-JHWH-van-Israël, 10

// / | .

jij verdriet-heb-jij over-de-QieQáJóWN(struik),

// // <> \

terwijl¹⁸ jij-geen~moeite-doet bij-hem en-niet groot-maakt-hem;

// <> //

die-als-stichtkind-van~een-nacht geschiedt en-als-stichtkind-van~een-nacht

!

[teloor-gaat.

en-ik niet ben-ik-aan't-verdriet-hebben, 11

<> \

over~NieJNeWéH de-stad de-grote;

\ : α \\ / ..

terwijl¹⁹ er-is~in-haar de-veelheid vandaan-van-twaalf veelduizend roodling:

\\ | \

die niet~volkènnen onderscheidend~de-zuidenrechter-hunner

[voor-de-noorderlinker-hunner,

<> !

en-gedierte veel.

einde van een SEDER

¹⁸ Eigenlijk staat hier een Hebreeuws woord, dat meestal (maar grammaticaal gezien, ten onrechte) als relativum wordt vertaald. Het later in de tekst volgende 'bij-hem' is daar de voortzetting van. In het Nederlands moeten die beide zinsdelen aan elkaar verbonden worden tot 'waar –bij'. Om de accentuering te kunnen volhouden, is dit zogenaamde relativum hier met 'terwijl' vertaald.

¹⁹ zie vorige voetnoot.